

Tak for sidst,

eller

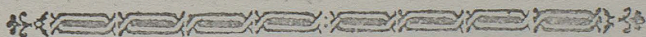
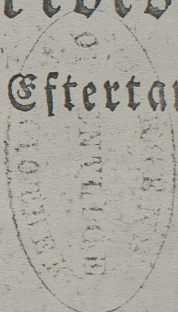
nogle faa

Annærlinger

over

Nollof Grebes

Tanker til nærmere Eftertanke.

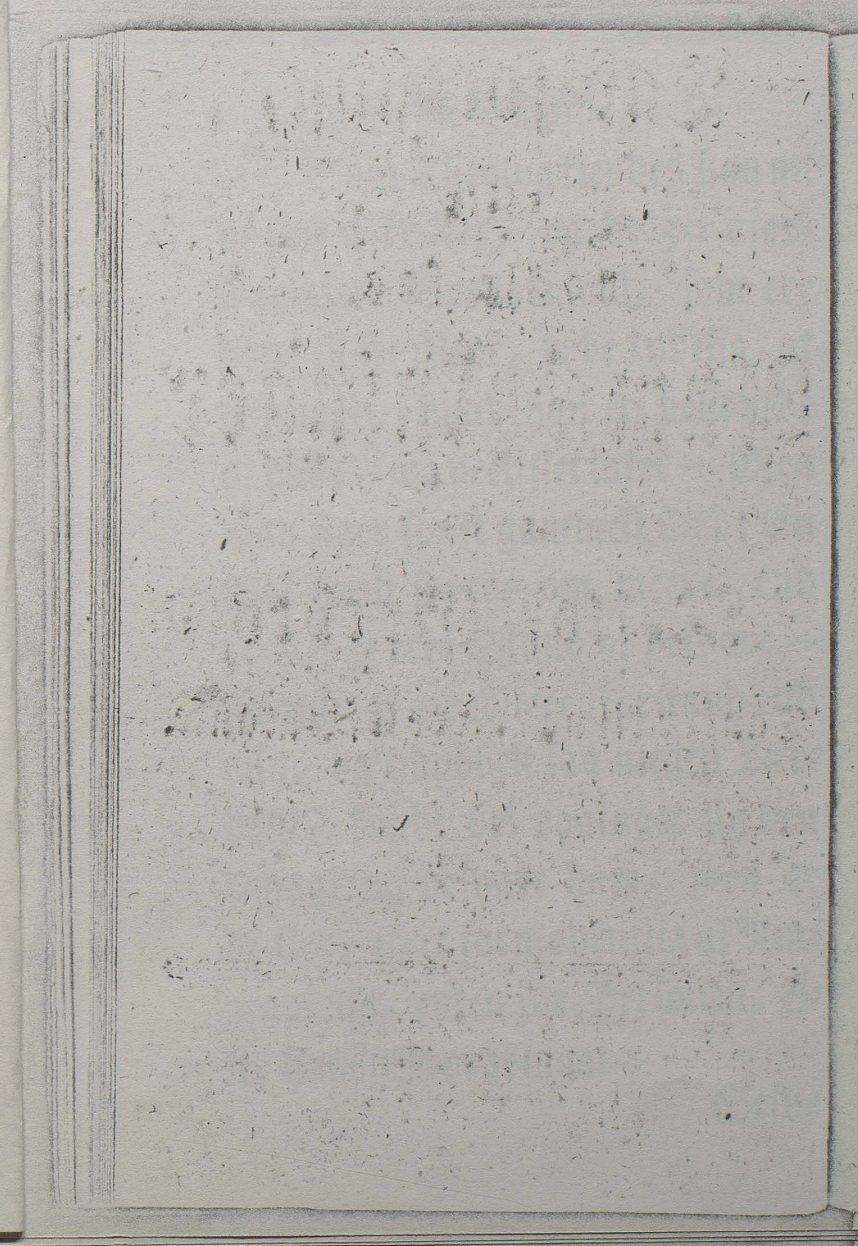

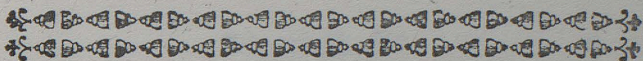
BERGEL, 1786.

Trykt i Hans Kongl. Majests. privilegerede Bogtrykkerie,
hos Kasinus S. Dahl.

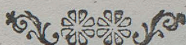
526646

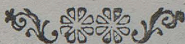
Til Læseren!

Hold mig tilgode min Forvovenhed, at jeg atter indlader mig i Strid med en Mand, der, foruden Krigs-Øvelser og de Kundskaber hans Stand fordre af ham, endnu besidder et Chaos af Indsigter i alle skønne og nyttige Videnskaber.

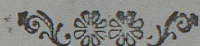
Som Theolog kiendes han nu af sine Skrifter, og de 59 ufor-
 skammede Spørgsmaal, som ere hans sidste Verk, røbe tydelig, at han veed, hvad han ey behøvede at viide — og veed slet intet — Men man siger for et gammelt Ord: En Gal kand spørge om meere, end 10 Kloge ere i Stand at besvare. — Mænd af moednere Forstand end min, og tidobbelt saa megen Lærdom, kunde vel paataget sig den Limage og besvare ham, men at de tier, skeer formodentlig af Kingeagtelse, enten for Personen, eller hans Spørgsmaal —

Selve

Som Theolog kiendes han nu af sine Skrifter, og de 59 ufor-
 skammede Spørgsmaal, som ere
 hans sidste Verk, røbe tydelig, at
 han veed, hvad han ey behøvede
 at viide — og veed slet intet — Men
 man siger for et gammelt Ord: En
 Gal fand spørge om meere, end
 10 Kloge ere i Stand at besvare. —
 Mænd af moednere Forstand end
 min, og tidobbelt saa megen Lær-
 dom, kunde vel paataget sig den
 Limage og besvare ham, men at
 de tier, skeer formodentlig af Kin-
 geagtelse, enten for Personen, el-
 ler hans Spørgsmaal —

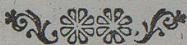
Selve

Selve Recensenterne har i de lærde Tidender ikke eengang vær- diget ham et afgjørende Svar, og de give os kun i Korthed og Eenfol- dighed et klart Begreb om hans sande Caracteer.

Trykte i Kiøbenhavn: Vil Forfatteren hans Tanker ogsaa skal læses af hans Landsmænd i Ber- gen, til den Ende sælges de nu hos ham selv, og jeg fandt ikke tænke no- gen anden Marsag hertil, end den- ne: Han vil man ogsaa her skal be- domme ham efter Fortieneste —

Jeg

Jeg skriver altsaa her intet Svar, men kun hvad jeg meener om Mandens Tanker, og kunde jeg herved fornøye Publicum, og bidrage noget til Forfatterens Helbredelse af den skadelige Skrivesyge, hvoraf han saa stærkt er betagen, vil jeg regne dette blandt de bedste Handlinger jeg hidtil i mit Liv har udøvet.

Forfatteren.

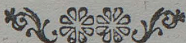
Hvad

Svad Fortalen angaaer, er den moer-
som at læse, skiondt meere latter-
lig end forstaaelig.

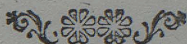
Hvem har vel større Marsag at takke
Gud og Kongen for den almindelige Skri-
befriehed, end Forfatteren selv og hans
Eigemænd, som ellers aldrig havde blevne
tilladte at befordre noget saadant splitter
galt Loy til Trykken, men maatte ned-
gravet sit store Bund blandt de uduelige
Klude, som falde fra deres Bækstæder.

Hvad Landet og Kirken har bundet ved Sværmeres Grillenfængerier og mystiske Tanker, som ere udgivne til offentlig Giennemlæsning, er snart at udregne; thi naar Thara tages fra Brutto, bliver Netto, slet intet. Ifald Forfatteren var saa gammel Kjøbmand, som Skrædder, forstod han intg nok.

At der endnu voxer Ukrud i Kirken, som med Rod burde oprykkes, beviser Forfatteren selv.

Jeg gad vidst, hvilken Bygning, der skulde opreyses af hans u-tilberedede Kalk og Steene; Det bliver nok bedst, Forfatteren bruger sin egen Kalk til sin egen Grav, og sine egne Steene til sit nye anlagte Brug. For ham, som Theolog, behøver jeg ikke at forklare, hvad der forstaaes ved kalkede Grave, og som en for Resten erfaren Mand,

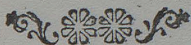

Mand, begriber han selv det sidste Mee-
ning.

Philosophens Svar maa han enten
ikke forstaae, eller og have glemt; thi vid-
ste han dets sande Betydning, og tog sig
samme til Hierte, havde han aldrig skre-
vet i Ting, som angaaer Religionen, der
baade i Henseende til dens Bæsen og dens
Skikke er fuldkommen god nok for alle, end
sige for Skræddere og andre Laicis.

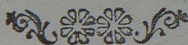
I hans 9de Spøremaal kalder han
Tillid til Skriftemaal, et aandeligt Ho-
rerie. Han maa være forelsket i dette Bil-
lede, da det dog paa dette Sted er et aldees-
les ubeqvemt Ord.

At biedrage til de Genfoldiges Bildfa-
relse, er vist ufor svarligt for Gud, og hvem
biedrager vel meere her til, end den, som ved
absurde Qvæstioner sætter meenige Mand

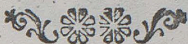

i Tvivl om Sacramenternes rigtige og rette Administration, svækker vor Troes Bekendelse, og tilsidst indgiver dem ringe Agtelse for Tingene selv?

I det 6te Spørgsmaal, om Daabens Misbrug, udgiver Forfatteren for en Sandhed, at nyfødde Børns Daab er først bleven indført i de meest fordærvede Tids Perioder, da det dog er mig sagt af Mænd, som har min og hans Kundskab mange Gange, at den allerede blev brugt af de saa kaldte *Viris Apostolicis*, altsaa i Kirkens første Tider. At vise ham hen til de Kilder, hvor Beviserne glemmes, var at sætte ham i den yderste Forlægenhed; thi han maatte gabende staae og beundre disse Oldsager, uden selv at vide hvad han beundrede, og om han aabnede disse for ham, saa at sige, beseglede Bøger, stæede det kun for at lukke dem til igjen.

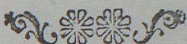

Vilde Forfatteren følge mit Raad, saa, ifald Gud i dette nye Ektekab velsignede ham med Børn, skulde han ey lade dem døbe, førend de naaede den Alder, at de selv kunde svare for sig, og vare først oplærte efter hans egne Meeninger i Religionens Sandheder, hvilket Arbejde han rimeligvis paatog sig, af Frygt for, at nogen anden skulde danne dem flogere, end han er selv. En Banskælighed møder dog herved, som er denne: Jeg tviler om, at nogen Præst døbte dem paa deres Faders Troe. Endelig vil jeg, at han, paa Grund af sit System, skulde før sin Død udtrykkelig befale, at man ikke maatte begrave ham i Kirken eller Kirkegaarden, men paa hvad andet Sted man fandt for godt, om det og var i den Gamle Bakke uden for Byen — Sandt nok; det er paa denne Maade man begraver de offentlige Forskydere; — men hvad vil det sige? vi ere

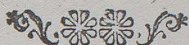
jo alle Forbrydere i Guds Dyne, og naar vi kun doe vel, er det os det samme, hvordan vi begravnes. — Han vilde maaskee herved blive Aarsag til, at den Jordefærd alle Christue ønske sig, blev tilsidst gandske ophævet, og Templerne rensede fra Forraadnæssens giftige Uddunstninger. — Jeg synes meget godt om dette Project, og naar kun saadan Mand, som han, først tværtsatte samme, vilde snart flere følge efter. —

I hans sidste Spørgsmaal siger han, at hans forkeerte Stillemaade maa saa meget meere undskyldes, da de Lærde selv, endog i vore Dage, undsee sig ikke ved, offentlig at tale og skrive uegentlig. — Hvad er dette for Sludder? — Forstaaer han vel, maa jeg spørge, hvad proprie og improprie er? og veed han ikke, at Gud selv paa mange Steder i Skriften har talet improprie (uegentlig) til os Menneſker? —

Var dette Forfatterens egen Fejl, maatte enhver holde ham den tilgode, naar det kun skeede der, hvor Omstændighederne afvang ham saadan Talebrug. — Men som Sprogfordærver, der mahler heele Art fulde med udanske Ord og urimelige Talemaader, ingen forstaaer, kan han aldrig vente sig frie for at dadles og belees. — Endelig bliver han en aabenbare Pasqvillant imod vor Tids Lærde, indtil han beviser, hvem, og hvor, de i Religionens vigtige Sandheder har fremsat os et X for U. — En saadan aabenbare Forseelse træffer man oftere i en Skrædders Regninger, end i de Lærdes Afhandlinger, og han maatte skamme sig ved, at ende sine theologiske Spørgsmaale med en saa vanærende Usandhed. —

Tilsidst er min Meening om det heele Skrift denne — Det kan ey læses uden Forargelse,

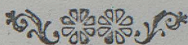

argelse, og det forarger meest de Eenfoldige; thi den meer oplyste veed, at det er et Opfog af hvad Skoemageren, Johan Bohm, eller den saa kaldte Johan von Leiden og andre Enthusiaster for lang Tid siden har rørt sammen.

Jeg haaber desuden, at enhver, som læser det, er klog nok til, ey at gjøre sig nogen Sambittighedens Skrupel over hvad der foregaaer i en saadan Mands Hoved, som, for at have noget at tænke paa, befatter sig med Ting, som langt overgaaer hans indtnebne Forstand, og ere hans Fag gandske uvedkommende.

Alt tænke hvad man vil, kan ingen forbyde os; men at skrive alt hvad man tænker, vilde blive farligt — Jeg kan derfor ikke udtrykke mig saadan som jeg ønskede — Det maa her være nok, naar jeg
forst

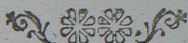
forsikrer mine Læsere: Manden bør, i
Følge sit sidste Skrift, om ikke forag-
tes, dog ynkes af alle.

P. S. Til Forfatteren!

Deres Svar paa mit første og
sidste Brev til Dem, kunde jeg, i
Følge dets Indhold, ikke tilegne
mig. Jeg saae at De og der tog
fejl, i det de miskiendte Autor—
Alt det da, som nu, var netop mig,
og ingen anden, der skrev imod
Dem, fand jeg hellig forsikre—

Dg

Og naar det nu maa være mig til-
ladt, at applicere Deres i Svaret
giorte Ønsker paa mig selv, takker
jeg paa det forbindtligste, med
Løfte, om den Buisdom, aldrig
oftere, (det jeg troer) at skrive i
denne Materie.

B. Børretzen.

